ୟୁ. ପି. ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ବନାମ

ବେଦ ପାଲ ସିଂ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ଅକ୍ଟୋବର 7, 1996

[କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଜି. ବି. ପଟ୍ଟନାଏକ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ସେବା ଆଇନ :

ପିଛିଲା ମଜୁରୀ – କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଯାହା ଦୋଷମୁକ୍ତିରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା – ତଥାପି, ବିଭାଗୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଅନୁଯାୟୀ କର୍ମଚାରୀ ଚାକିରିରୁ ବରଖାସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ – ପିଛିଲା ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଏକ ଆଦେଶ ସହିତ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶର ଫଳସ୍ୱରୂପ ପୁନଃପଦସ୍ଥାପନ – ଦର୍ଶାଯାଇଛି, ଯେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପିଛିଲା ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ପୁନଃପଦସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତି, ନ୍ୟାୟାଳୟ/ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ପରିସ୍ଥିତିର ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ବିଚାର କରିବା ଏବଂ ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟର ସମୂହରେ ବ୍ୟାବହାରିକ ଭାବରେ ନୀତିର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ – କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ସଚ୍ଚୋଟତାକୁ ସୂଚିତ କରୁଥିବା ଗୋପନୀୟ ବିବୃତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ପିଛିଲା ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ସମୀଚୀନ ନୁହେଁ, ଯଦିଓ ଫୌଜଦାରୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସେ ବୈଷୟିକ ଆଧାରରେ କିମ୍ବା ଯୋଗ୍ୟତା ଆଧାରରେ ଦୋଷମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ – ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଆଚରଣ ତାଙ୍କୁ ପିଛିଲା ମଜୁରୀ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରଦାନ କରେ, ନଚେତ୍ ଏହା ଦୁର୍ନୀତି ପାଇଁ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ହେବ – ପିଛିଲା ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଥିବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 13221/1996 ।

ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ପି. ସଂଖ୍ୟା 507/1983 ରେ ଆଲ୍ଲାହାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ 12.8.92 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଅଶୋକ କେ. ଶ୍ରୀବାସ୍ତବ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବି. ଏସ୍. ମୋର୍, ସୁଶ୍ରୀ କୁସୁମ ସିଂ ଏବଂ ଏମ୍. ଏସ୍. ଧଇୟା ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଆମେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ଶୁଣିଲୁ ।

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲ ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ପି. ସଂଖ୍ୟା 507/83 ରେ ଆଲ୍ଲାହାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 12.8.92 ତାରିଖରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟ ବିରୋଧରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ହସ୍ତକ୍ଷେପକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରୁଥିବା ସମସ୍ତ ଘଟଣାକୁ ପୁନଃ ଗଣନା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଆମେ କେବଳ ପିଛିଲା ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନର ସୀମିତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିଥିଲୁ । ଫୌଜଦାରୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ପରେ ଅସ୍ଥାୟୀ ଚାକିରିରେ ଥିବା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଆଇ. ପି. ସି. ର ଧାରା 409 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏକ ଫୌଜଦାରୀ ମାମଲା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ, ପରେ ସେ ଏହି ଅଭିଯୋଗରୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ସେବାର ନଥି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । ନଥିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ପରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ଆଦେଶରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ହଟାଇବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିଥିଲେ । ଯେହେତୁ ଆମେ ଦୋଷ ମୁକ୍ତି ହେବା ପରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ଅପସାରଣର ସଠିକତାର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଯାଉ ନାହୁଁ, ତେଣୁ ଏହା କହିବା ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ଯେ, ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା ନଥିରୁ, ଆମେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଯେ, ଉତ୍ତରଦାତା ପିଛିଲା ମଜୁରୀ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସଚ୍ଚୋଟତା ଉପରେ ସନ୍ଦେହ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସେ ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ସଚ୍ଚୋଟତାର ବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା । ତାଙ୍କର ଗୋପନୀୟ ନଥିଗୁଡ଼ିକ ଭଲ ନୁହେଁ ।

ଦୁର୍ନୀତି ହେଉଛି ଗଭୀର ନୈତିକ ଅବକ୍ଷୟ ଏବଂ ସମ୍ପଦ ପ୍ରତି ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲୋଭର ପରିଣାମ । ଲୋକ ସେବା କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଅପବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଏବଂ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବା ପାଇଁ ଅଣବୈଧ ପରିତୋଷଣ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଏକ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରେ । ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଫୌଜଦାରୀ ମକଦ୍ଦମା ଅନେକ ସମୟରେ ଅଭିଯୋଜନର ଉଦାସୀନତା ଯୋଗୁଁ ବୈଷୟିକ ତ୍ରୁଟି କିମ୍ବା ସମସ୍ୟାର ବିଚାରରେ ଆଭିମୁଖ୍ୟ କିମ୍ବା ସାକ୍ଷୀ ପ୍ରତିକୂଳ ହେବାରୁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିବିଧ କାରଣ ହେତୁ ସମାପ୍ତ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ମାମଲାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ହେଉଛି ଯେ, ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ବିଚାରରେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଚାକିରିରେ ପୁନଃପଦସ୍ଥୀକରଣ ଦାବି

କରନ୍ତି । ଆଚରଣ ନିୟମାବଳୀ କିମ୍ବା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 311 ଅଧୀନରେ ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ନିରପେକ୍ଷତା ଆପେଆପେ ହୁଏତ ସରକାରଙ୍କୁ ବାଧା ଦେଇନଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଅନେକ ସମୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଫଳହୀନ ହୋଇଯାଏ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ପୁନଃପଦସ୍ଥୀକରଣ ପରେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ପିଛିଲା ମଜୁରି ସମେତ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ସୁବିଧା ଦାବି କରନ୍ତି । ଅନେକ ସମୟରେ, ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଦୁର୍ନୀତି ଚିହ୍ନଟକୁ ଏଡ଼ାଇ ଯାଆନ୍ତି କିମ୍ବା କୁଶଳ ପରିଚାଳନା ଦ୍ୱାରା ଦୁର୍ନୀତି ହେବାର ପ୍ରମାଣର ଅଭାବ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଆଚରଣ ସେବାରେ ଏବଂ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୁଖ୍ୟାତି ଆଣିଦିଏ ଏବଂ ପିଛିଲା ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ ଏକ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇବ ଏବଂ ଦୁର୍ନୀତି ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ । ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସମାଜକୁ ସରକାରୀ କୋଷାଗାରରୁ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ତେଣୁ, ଯେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପିଛିଲା ମଜୁରି ପରିଶୋଧ କିମ୍ବା ପୁନଃପଦସ୍ଥୀକରଣ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟ/ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ପରିସ୍ଥିତିର ପୃଷ୍ଠଭୂମିକୁ ବିଚାର କରିବା ଏବଂ ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ ସମୂହରେ ନୀତିକୁ ବ୍ୟାବହାରିକ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରୟୋଗର କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଅଭିଯୋଜନ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଗୋପନୀୟ ବିବୃତି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଆଚରଣର ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ବିଚାର ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟ/ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ନଥି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ସରକାରଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ଏହି ବିଷୟକୁ ବିଚାର କରିବା ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ନ୍ୟାୟାଳୟ/ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନେକ ମାମଲାରେ ଏକ ସଂସ୍କାରମୂଳକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ଉଦାସୀନତା ସହ ଗୋପନୀୟ ବିବୃତିଗୁଡ଼ିକ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ବିଷୟରେ ସୂଚିତ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେବାର ଗୁଣବତ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରଶାସନର ଦକ୍ଷତାରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ପାଇଁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ନିଜକୁ ସୁଧାରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହେବେ । ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ, କ୍ଷେତ୍ରୀୟ, କିମ୍ବା ସ୍ୱଜନ ତୋଷଣ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶାସନର ଦକ୍ଷତା ଏବଂ ସେବାରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ କ୍ଷତିକାରକ ହେବ, ଏହି ମାମଲାରେ ନଥିରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା ଗୋପନୀୟ ବିବୃତି, ଗୋପନୀୟ ବିବୃତିଗୁଡ଼ିକ ଲେଖିବାରେ ଏପରି କ୍ଷତିକାରକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରେ । ଗୋଟିଏ ଦଳ ଅଧିକାରୀ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସଚ୍ଚୋଟତାର ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିପରୀତରେ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିକାରୀ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ସଚ୍ଚୋଟତାର ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ । ଗୋପନୀୟ ବିବୃତିଗୁଡ଼ିକ ଲେଖିବାରେ କେତେକ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ନିରପେକ୍ଷତାର ଅଭାବକୁ ସେମାନେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି । ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖଦାୟକ ପରିସ୍ଥିତି ହେବ ଯାହା ପ୍ରଶାସନର ଦକ୍ଷତା ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ । ଏହି ଅଭିପ୍ରାୟ ସହିତ ଆମେ ପିଛିଲା ମଜୁରୀ

ପ୍ରଦାନର ପ୍ରଶ୍ନରେ ସୀମିତ ରହିଛୁ ଯେ, ପୁନଃପଦସ୍ଥୀକରଣ ପରେ ଅପିଲକାରୀ ନିଜକୁ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପ୍ରବୃତ୍ତିରୁ ମୁକ୍ତ କରି ନିଜକୁ ସୁଧାରିବେ ଏବଂ ନିଜ ପାଇଁ, ପରିବାର ପାଇଁ ଏବଂ ସମାଜ ପାଇଁ ଜଣେ ଉପଯୋଗୀ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ନିଜକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିବେ । ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ସଚ୍ଚୋଟତାକୁ ସୂଚିତ କରୁଥିବା ଗୋପନୀୟ ବିବୃତିଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ, ପିଛିଲା ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ସମୀଚୀନ ନୁହେଁ, ଯଦିଓ ଫୌଜଦାରୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସେ ବୈଷୟିକ ଆଧାରରେ କିମ୍ବା ଯୋଗ୍ୟତା ଆଧାରରେ ଦୋଷମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ସେ ପିଛିଲା ମଜୁରୀ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି । ଯେପରି ପୂର୍ବରୁ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଆଚରଣ ତାଙ୍କୁ ପିଛିଲା ମଜୁରି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରଦାନ କରେ, ନଚେତ୍ ଏହା ଦୁର୍ନୀତି ପାଇଁ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ହେବ ।

ତଦନୁସାରେ ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା । ପିଛିଲା ମଜୁରି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଥିବା ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରାଗଲା । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ଆର୍. ପି. ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ" ।

ଅନୁବାଦିକା
ଶିବାନୀ ଦାଶ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ